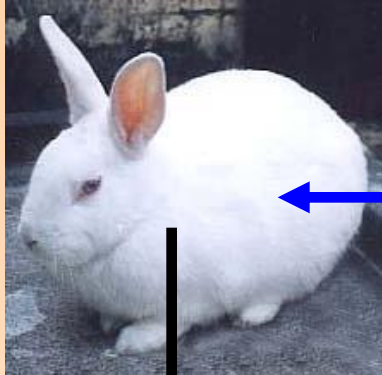

ANTIGENY

Antigen
náš budoucí
analyt

Imunitní odpověď

humorální
(plazmatické buňky)

PB

Protilátky

buněčná
(efektorové b.)

PB

$T_{H/I}$, T_S , T_C , lymfokiny

Proč ?

- ❖ **antigen**   **analyt**
(co chceme stanovit, dokázat)
- ❖ **protilátky**   **prostředek k vysoce selektivnímu**
stanovení, aniž by se musel
analyt složitě separovat

ZKRATKY

Ag   **antigen**

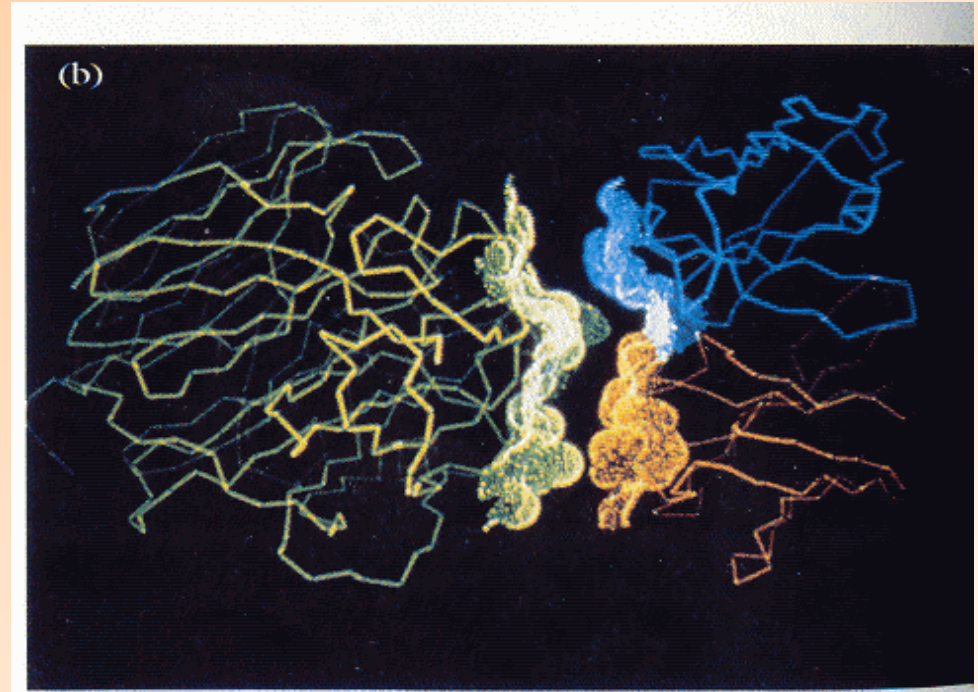
Ab   **protilátka (antibody)**

Ig   **imunoglobulin**

Antigeny

Anti = proti (řecky)

gen = od *gegnomai* tvořit

Makromolekulární látky

- přirozeného původu
- umělého původu,
- pro organismus cizí (nevlastní).

Antigen

- ❖ kompletní **imunogen**
- ❖ nekompletní **haptén**

Vlastnosti imunogenu

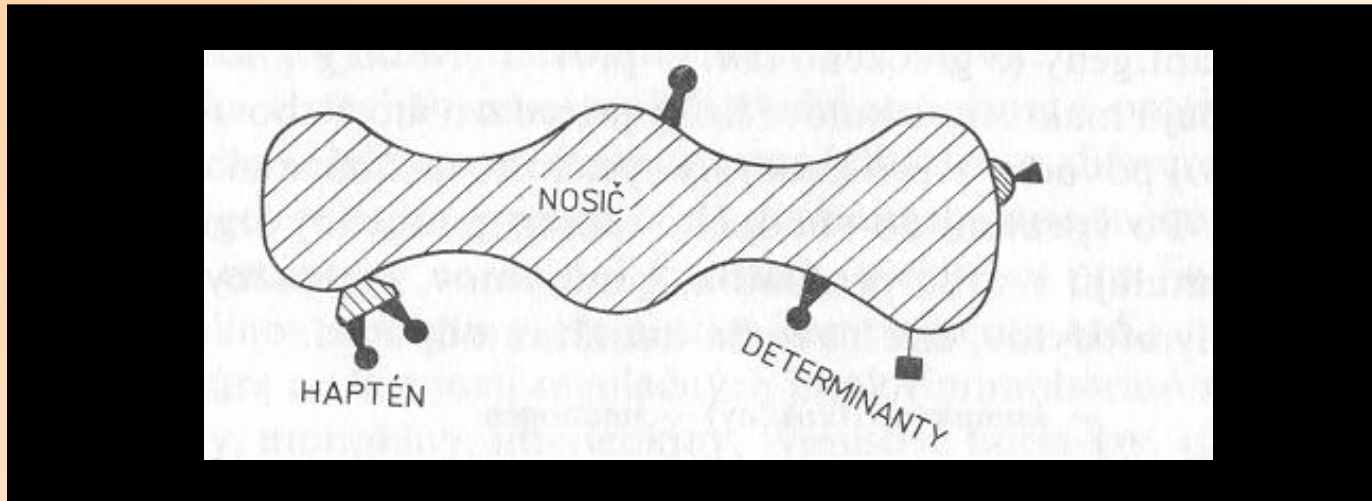
- ❖ **imunogennost (schopnost navodit IO)**
- ❖ **specifičnost (schopnost reagovat s protilátkami, ale jen s těmi jejichž tvorbu vyvolal)**

Vlastnosti hapténu

- ❖ **nemůže vyvolat imunitní odpověď (neimunogennost)**
- ❖ **reagovat s těmito buňkami a protilátkami, které vznikly po interakci imunogenu s imunokomplementární buňkou (specifičnost)**
- ❖ **haptén je součástí molekuly kompletního antigenu**

Imunogen - složení

- ❖ makromolekulární nosič (*carrier*)
- ❖ nízkomolekulární determinantní skupiny (determinanty, epitofy)

- ✓ determinanty přirozeného původu
- ✓ uměle navázané - haptén

Haptén přirozená determinanta, která se odštěpí (chemicky, enzymově) od makromolekulárního nosiče

2 typy hapténu:

- ❖ kompletní
- ❖ jednoduchý

Jak dokázat haptén?

Kompletní: in vitro běžnými sérologickými nebo imunochemickými metodami.

Jednoduchý: dokazuje se nepřímou na základě inhibice mezi protilátkou a antigenem. Proto se nazývají **semihaptény** nebo inhibující haptény.

1. **protilátka + antigen** = **pozitivní**
(precipitát)

2. **protilátka + semihaptén+ antigen** = **negativní**
(žádný precipitát)

Semihaptén se přednostně naváže na vazebné místo protilátek, čímž se toto místo stává nepřístupným pro antigen nebo kompletní haptén.

Precipitační reakci dává:

komplex: protilátka + antigen
protilátka + kompletní haptén

Vlastnosti imunogenu

- ❖ fyzikální
- ❖ chemické
- ❖ biologické

Stupeň imunogenosti

- genetická odpovědnost zvířete
- způsob aplikace

Fyzikální vlastnosti:

- ❖ molekulová hmotnost
- ❖ rozpustnost
- ❖ elektrický náboj
- ❖ tvar molekuly

Molekulární hmotnost

makromolekulární látky M_r více jak **10 000**
nejlepší 100 000

Rozpustnost

- ❖ rozpustné (koloidní)
- ❖ nerozpustné (korpuskulární)

korpuskulární imunogeny

lepší imunogennost,
mikroorganismy, subcelulární struktury, buňky

koloidní roztoky

nižší imunogennost,

zlepšení: snížení rozpustnosti srážením roztoků
bentonitem, síranem hlinitodraselným

Elektrický náboj

není podmínkou imunogennosti,
když má imunogen kladný náboj,
vzniká většinou protilátka se záporným nábojem.
(M. Sela a E. Mozesová, 1970)

Tvar molekuly

Stupeň imunogennosti ovlivňuje i tvar molekuly
(konformační struktura),
která má vliv na přístupnost determinantů.

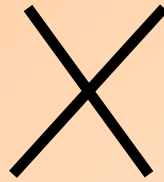
Chemické vlastnosti:

- ❖ protein, polypeptid
  - ❖ polysacharid
- } **dobré imunogeny**
- ❖ nukleové kyseliny RNA a jednovláknová DNA
nukleoproteiny
  - ❖ lipidy jsou zpravidla jen haptény, ale
v komplexech s proteiny nebo polysacharidy
se stávají dobrými imunogeny
- přírodní
  - syntetické
  - konjugované (polysyntetické)

Ne všechny proteiny jsou dobrými imunogeny:

želatina

(slabý imunogen)
malý počet
determinantních
skupin

albumin

(silný imunogen)
dostatečný počet
determinantních skupin
vhodná konformace
přístupnost pro receptory

Navázáním nízkomolekulárních hapténů

- ✓ dinitrofenol
- ✓ kyselina arzanylová

převzou funkci

determinantních skupin, se zvýší imunogennost.

Stupeň imunogennosti ovlivňuje také
degradovatelnost molekuly imunogenu.

snížení imunogennosti

**destrukce determinantních
skupin, změna specifity**

zvýšení imunogennosti

částečná degradace,

„opracování“

**objevení nových determinantních
skupin (vlivem makrofágů), které
byly původně nepřístupné**

Biologické vlastnosti

Cizorodost

fylogenetický rozdíl mezi organismem, z kterého antigen pochází a do kterého antigen vniká,

Ne všechny cizí látky pro organismus vyvolají imunitní odpověď.

Saze jsou pro živočichy cizí, ale nevyvolají IO. (Z těla se odstraní mechanismy přirozené imunity - fagocytóza)

Kombinace všech uvedených fyzikálních, chemických a biologických vlastností vede k vyvolání IO.

Imunogeny v přírodě

mikrobi, živočišné buňky, viry a jejich součásti

- ❖ Každý mikrob nebo buňka je složen z velkého počtu antigenů s různými druhy determinantů.
- ❖ Schopnost vyvolat IO na určitý antigen se dědí jako **autozomální znak**.
(odpovídá lépe, hůře nebo vůbec)

Kvalitu a směr imunitní odpovědi určuje

- genom
- vlastnosti antigenu
- místo kontaktu s antigenem (způsob imunizace)
- dávka

Antigenové determinanty

jsou to **skupiny atomů**, které se nacházejí na povrchu molekuly antigenu a které mají schopnost specificky reagovat **s receptory** imunokompetentních lymfocytů a také s protilátkami a regulačními nebo výkonnými lymfocyty, jejichž tvorbu vyvolaly.

Struktura determinant

- Proteinové:** determinanty tvoří několik aminokyselin na konci peptidových řetězců
- Polysacharidové:** determinanty tvoří jednotky monosacharidů
- Nukleové kyseliny:** determinanty tvoří několik nukleotidů nebo případně purinových nebo pyrimidinových bází

Sela rozlišuje:

- Sekvenční determinanty**
- Konformační determinanty**

Sekvenční determinanta

určuje posloupnost (sekvence) základních subjednotek biopolyméru (aminokyselin, monosacharidů, nukleotidů). Přitom subjednotky mohou být v různé náhodné konformaci.

Konformační determinanta

tvoří jen jedna možná konformace určité části molekuly antigenu (polypeptidového nebo polysacharidového řetězce). Jsou typické pro nativní antigeny.

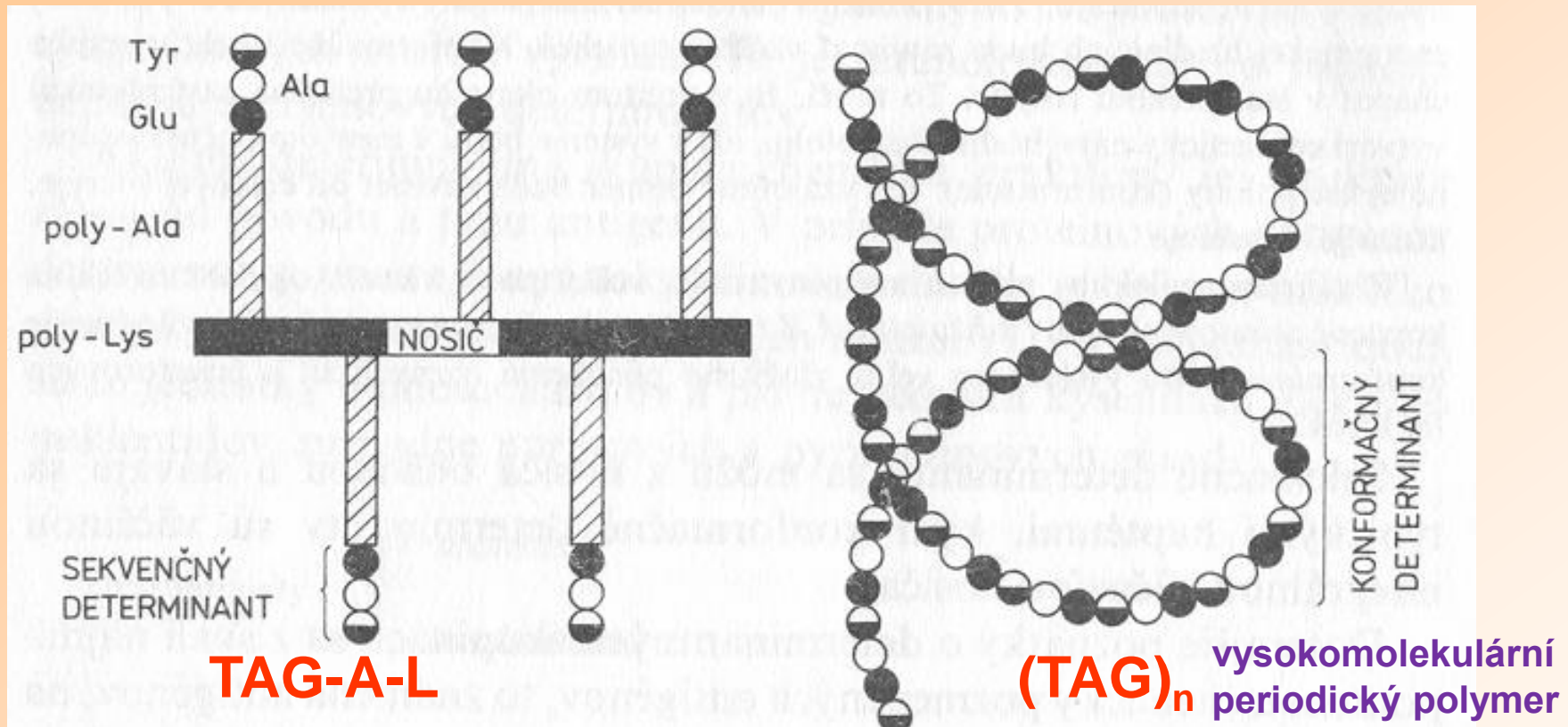
Vliv denaturace:

- ✓ Denaturací proteinových antigenů se mění prostorová struktura a tím i specifčnost konformačních antigenů.
- ✓ Specifčnost sekvenčních antigenů se denaturací nemění.

❖ **Protilátky proti konformačním antigenům obvykle nereagují s malými peptidy odvozenými z těchto antigenů.**

Tyto peptidy mají stejnou primární strukturu, ale chybí jim konformační struktura (prostorová architektura), která je charakteristická pro celý peptidový řetězec nebo jeho delší úsek.

❖ **Sekvenční determinanty se mohou z nosiče odštěpit a stát se haptény, zatímco konformační determinanty jsou trvalou součástí nosiče.**

Tripeptid: (TAG)

- se může navázat na polyalaninové boční řetězce polypeptidu, jehož základní skelet tvoří polylysin
- může přímo polymerovat na vysokomolekulární periodický polymer

TAG = tyrosin, alanin, kys. glutamová

- ✓ TAG-A-L - sekvenční determinant
- ✓ (TAG)_n - konformační determinant

(TAG)_n – polypeptid za fyziologických podmínek
α-helix
konformační

Pro každý typ jiné protilátky (žádné křížové reakce)

- ✓ peptidy TAG a (TAG)₂ inhibují precipitaci Ab-TAG-A-L
ale neovlivňují precipitaci Ab-(TAG)_n
- ✓ (TAG)₇ a (TAG)₉ inhibují precipitaci v Ab-(TAG)_n
(protože je tam náznak konformace α-helix
ale neinhibují v systému Ab-TAG-A-L

Velikost antigenové determinanty

- ❖ **Sekvenční trimér až oktamér**
(výseky z polypeptidového nebo polysacharidového řetězce)
3 až 8 aminokyselinových jednotek
- ❖ **Konformačních determinantů velikost nepřesahuje 20 aminokyselinových jednotek**
- ✓ **denaturované** globulární proteiny
= sekvenční antigenové determinanty
- ✓ **nativní** globulární proteiny
= konformační determinanty

Příklady

lysozym

laktoalbumin

- lysozym a laktoalbumin-**denaturované**
homologie primární struktury (denaturace)
Ab- proti nim reagují křížově
sekvenční determinanty
- lysozym a laktoalbumin-**nativní**
Ab -nereagují křížově (nativní proteiny)
determinanty konformačního typu

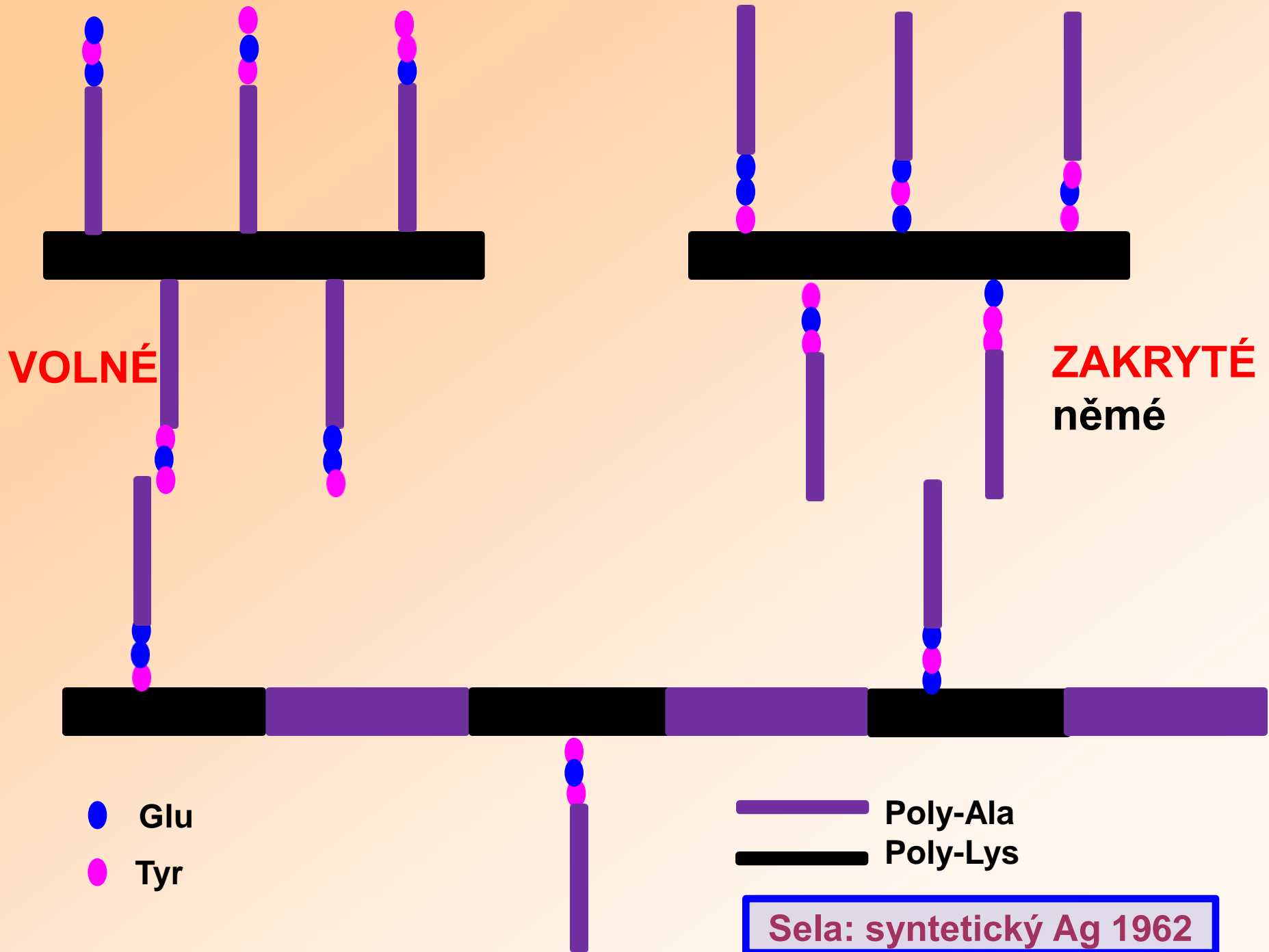
Determinanty podle Sela

❖ **Imunopotentní (volné)**

v komplexu s vhodným nosičem
produkují velké množství protilátek.

❖ **Zakryté antigeny**

za normálních podmínek tvorbu protilátek
nevyvolávají, ale po chemickém zásahu
nebo enzymové fragmentaci se mohou stát
imunopotentními.

Imunopotentnost

- ✓ **Schopnost určité části molekuly antigenu sloužit jako antigenní determinanta a vyvolávat tvorbu specifických protilátek.**
- ✓ **Kvantitativní vyjádření síly antigenové determinanty.**
- ✓ **Determinanta je složená z několika podjednotek, ale ty se nepodílejí stejnou mírou na vazbě s protilátkou.**
- ✓ **Podíl jednotky AD na vazbě = imunodominantnost.**

Rozdělení antigenů

- ❑ Podle původu
- ❑ Podle vztahu k určitému organismu

Podle původu:

- ❑ **Přirozené** všechny biopolyméry a jejich komplexy nacházející se v přírodě
- ❑ **Syntetické** polypeptidy, polysacharidy, polynukleotidy připravené uměle v laboratoři
- ❑ **Artificiální** fyzikálním nebo chemickým způsobem pozměněné přirozené antigeny (denaturované antigeny, konjugované antigeny).

Podle vztahu k určitému organismu:

- ✓ **Exogenní**   pocházejí z venku organismu
cizí buňky, struktury, molekuly
člověk- bakterie, rostlinné pyly,
transplantované orgány
- ✓ **Endogenní**   součást vlastních buněk a tkání
(autologní nebo autoantigeny).

Vzájemný vztah dvou organismů, mezi kterými se uskutečňuje přenos: (např. transplantace)

- ✓ **Xenogenní** (heterogenní) organismus jiného druhu
- ✓ **Alogenní** (homologní) geneticky neidentický jedinec stejného druhu (izoantigeny)
- ✓ **Izogenní** geneticky identický jedinec stejného druhu (jednovaječná dvojčata)
- ✓ **Syngenní** geneticky identický jedinec v rámci inbredního kmene
(vzniká opakovaným křížením sourozenců po mnoho generací)
- ✓ **Autochtonní** antigeny vlastní organismu.

Heterofilní antigeny

Antigeny zjištěny u různých fylogeneticky nepříbuzných druhů
tyto antigeny mohou vyvolat tvorbu protilátek,
které mohou křížově reagovat.

Např. antigeny **β -hemolytických streptokoků** a
antigeny **lidského myokardu** = heterofilní
(Ab, které byly indukovány streptokokovými
antigeny křížově reagují s antigeny lidského
srdečního svalu) = poškození srdeční tkáně.

Streptokoková infekce může vyvolat poškození srdeční tkáně.

Aloantigeny (homologní antigeny)

geneticky kontrolované determinanty, které jsou v každém jedinci určitého druhu odlišné.

(i člověk s výjimkou jednovaječných dvojčat)

Nejsou imunogenní pro organismus, z kterého pocházejí, ale jsou imunogenní pro další jedince stejného druhu.

Např. **antigeny krevních skupin** nebo **histokompatibilní (transplantační) antigeny**.

Aloantigeny indukují tvorbu aloprotilátek,
Zejména silnou buněčnou imunitní reakci.

Autoantigeny

- ✓ Organismus je toleruje a jen za určitých podmínek se stávají imunogenními.
- ✓ Mohou vyvolat imunologickou reakci v organismu, z kterého pocházejí.
- ✓ Proti autoantigenům se tvoří autoprotiilátky a autoreaktivní buňky, které jsou příčinou **autoimunitních a autoagresivních onemocnění.**

Část antigenů vzniká v pozdějším období ontogenetického vývoje a ukládá se izolovaně od imunitního systému (oční čočka, spermie, thyroglobulin).

Až dojde k poranění, mohou se teprve dostat do kontaktu s IS a může dojít k tvorbě protilátek.

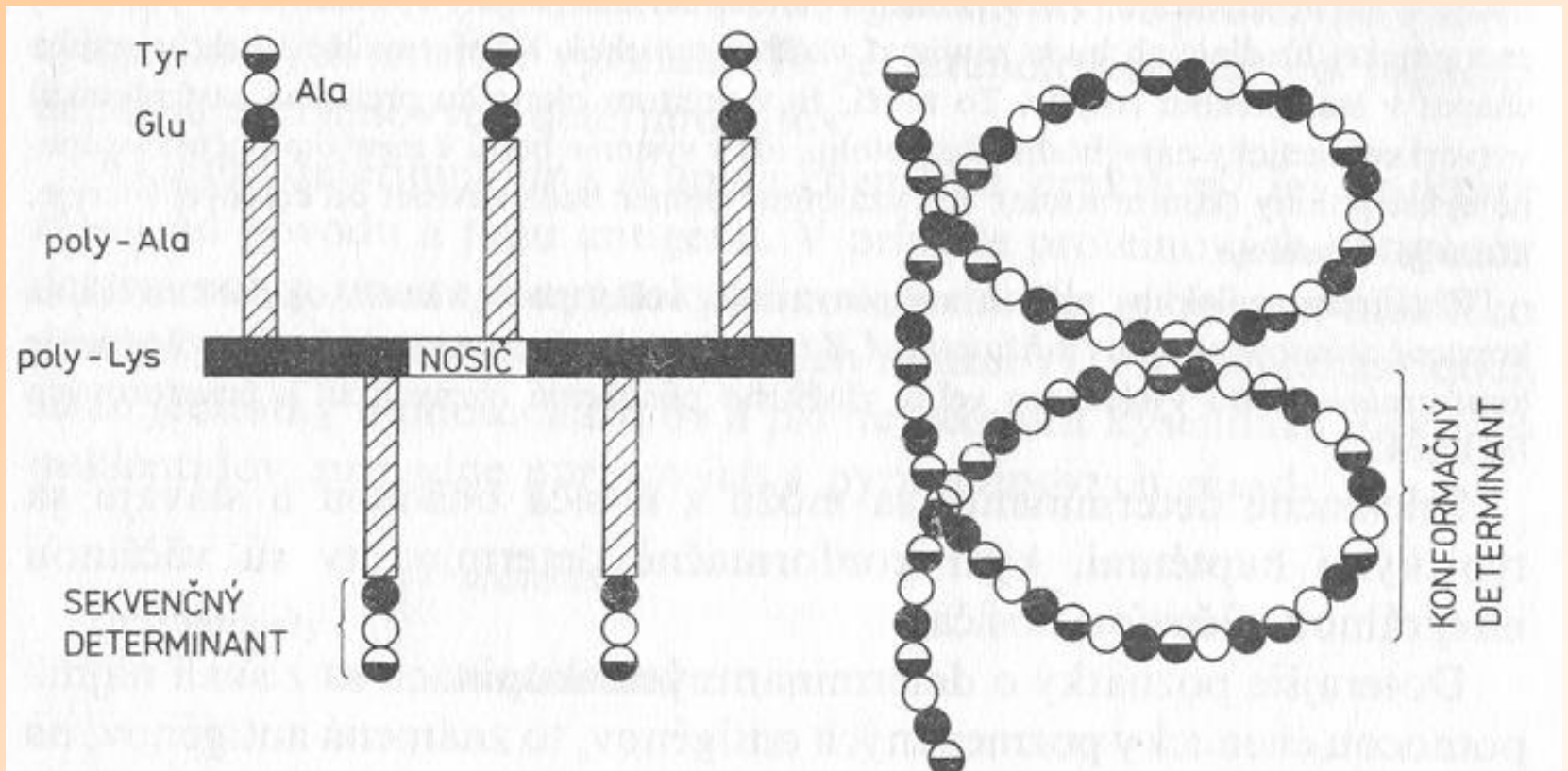
Antigeny syntetické

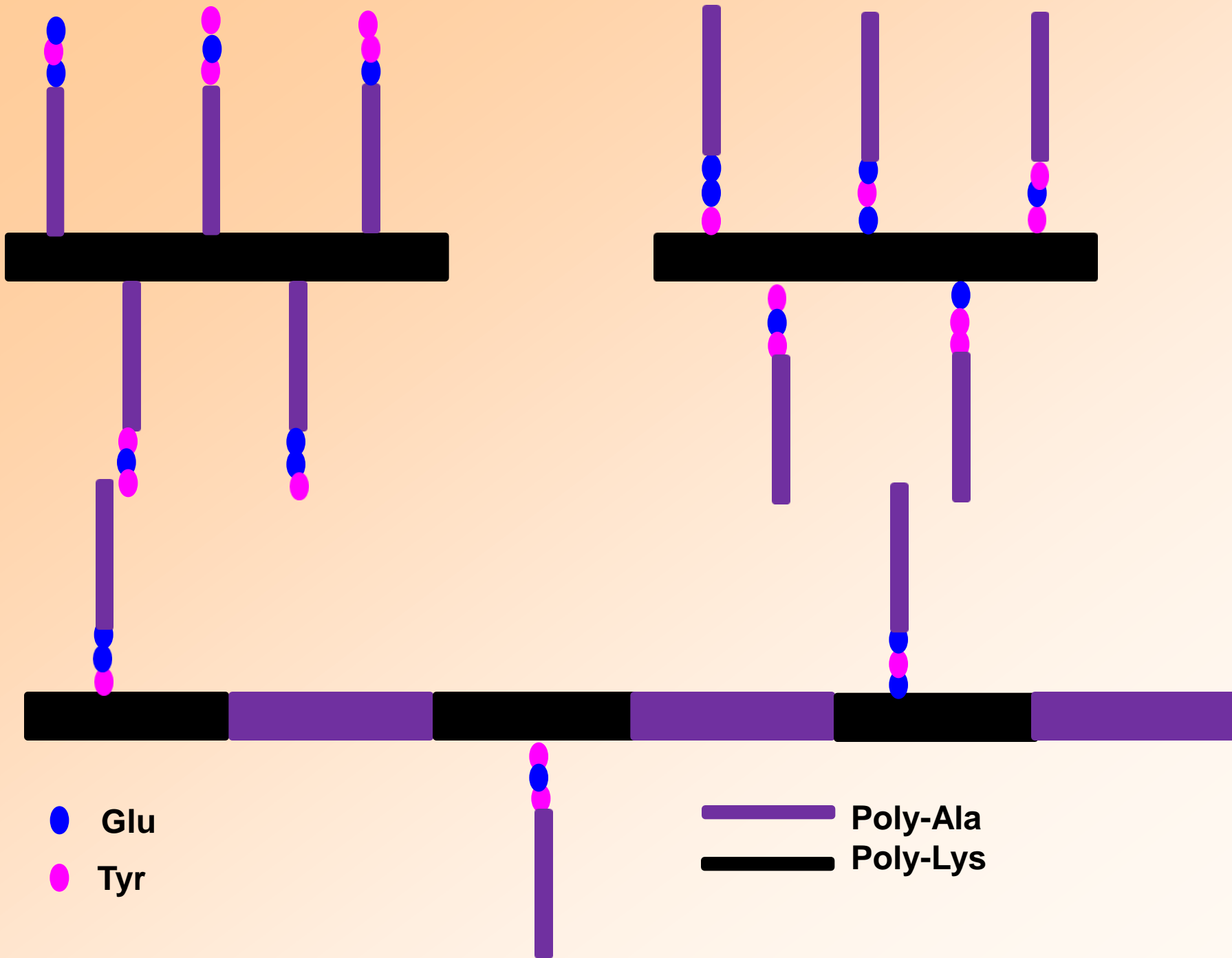
- ✓ Syntetické biopolyméry se známou strukturou nosiče a determinantních skupin.
- ✓ Polypeptidy s lineárním nebo rozvětveným řetězcem.
- ✓ Složené z aminokyselin, ale také sacharidů nebo nukleosidů.

Synteticky připravené antigeny mohou vyvolat:

- Tvorbu protilátek se **stejnou specifitou** jako přirozeně se vyskytující antigeny.
- Při imunizaci mohou nahradit nepřístupný přirozený antigen
(protilátky připravené proti syntetickému antigenu, reagují křížově s přirozeným antigenem).

Příklady syntetických antigenů:

Konjugované antigeny

- ❖ Na přirozené nebo syntetické nosiče jsou navázané chemicky determinantní skupiny (haptény).
- ❖ Nosičem je kompletní přirozený antigen, který po navázání hapténu se stává arteficiálním antigenem.
- ❖ Každá nízkomolekulární látka je v podstatě haptén, po navázání na vhodný nosič se může stát imunogenem.

Konjugace hapténů:

- ❑ ***In vivo*** nízkomolekulární látky např. některá léčiva (penicilin, sulfonamidy) konjugace s buňkami nebo makromolekulami v organismu vznik alergické reakce na tyto látky.
- ❑ ***In vitro*** - využívá se v imunologickém výzkumu, přesně definované determinanty, proti nim připraví protilátky, které se využijí pro specifické stanovení hapténů.

Nosiče pro přípravu konjugovaných antigenů

- sérové albuminy
- globuliny
- vaječný albumin,
- fibrinogen

Haptén se navazuje na určité skupiny atomů, které mají dostatečnou reaktivitu.

Příklad: hovězí sérový albumin (BSA) obsahuje 104 reaktivních skupin:

ϵ -aminoskupiny lysinu (59)

α -aminoskupina (1)

fenolová skupina tyrosinu (21)

sulfhydridová skupina cysteinu (6)

imidazolová skupina histidinu (17)

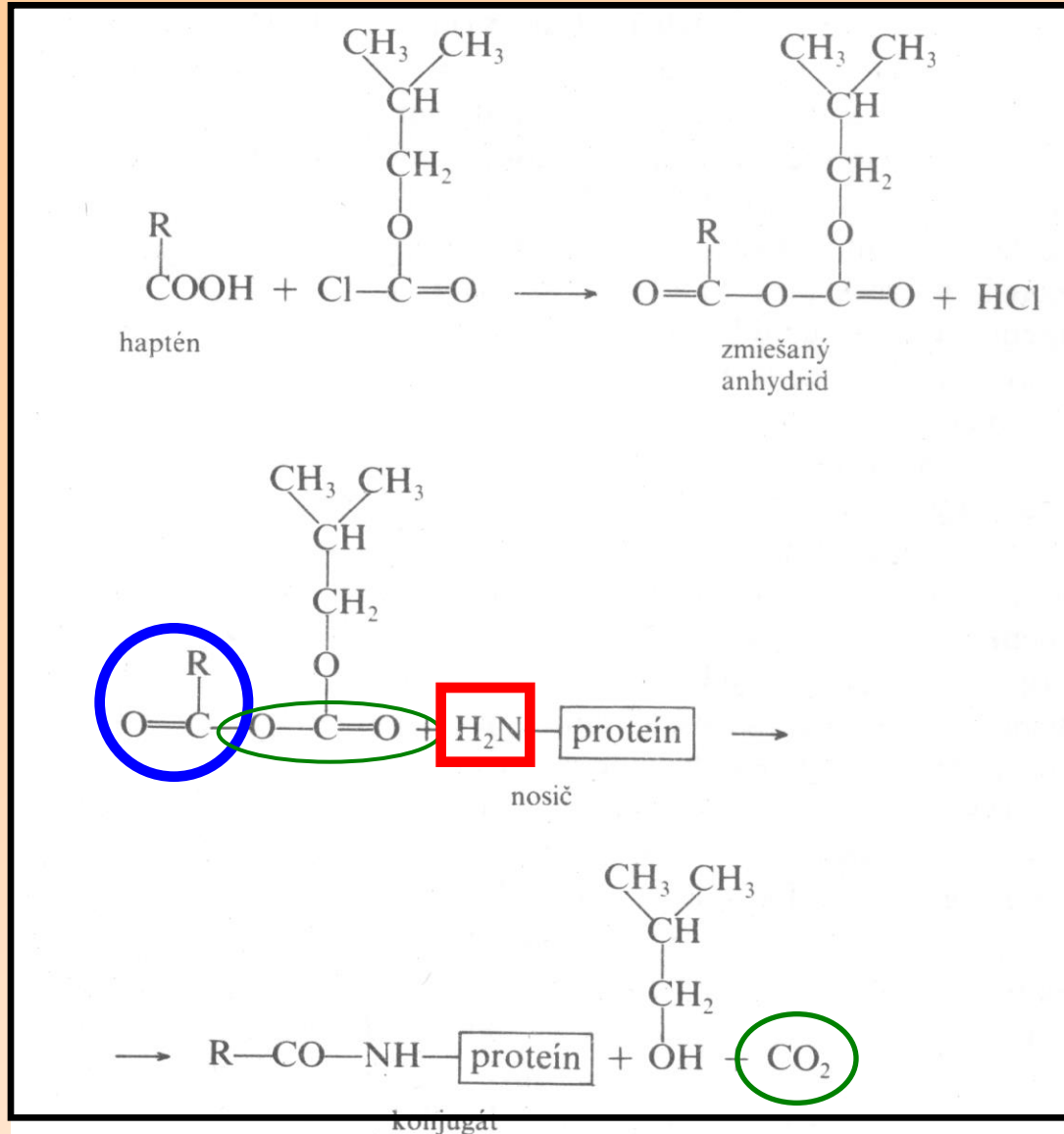

Konjugace hapténu:

Existuje velký počet reakcí, pomocí kterých lze realizovat vazbu mezi hapténem a nosičem.

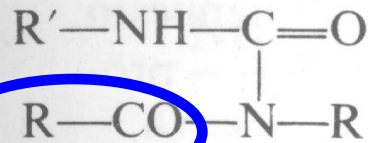
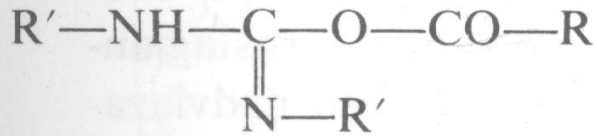
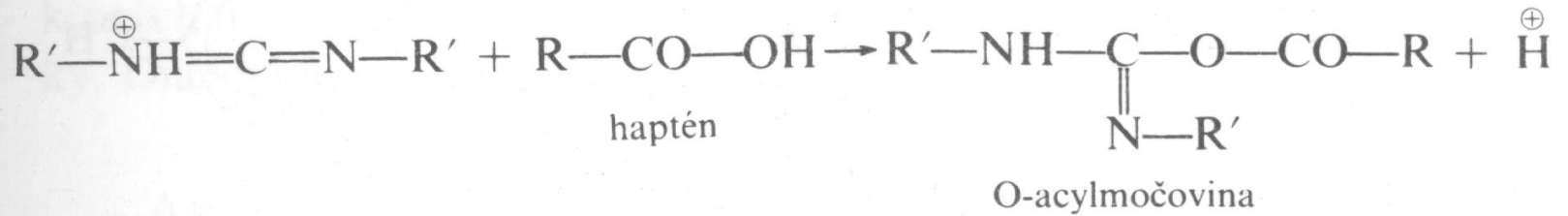
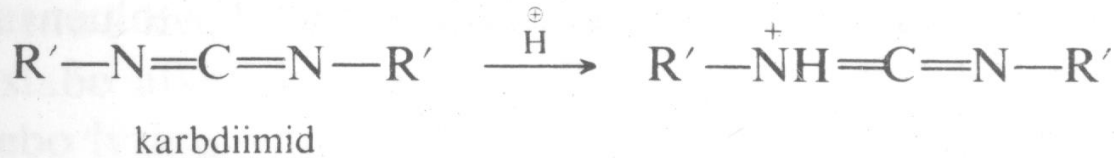
Směsný anhydrid

karboxyskupina
haptenu

**Sérový albumin
naváže 15 - 30
hapténů
(59 lysinů –BSA)**

Karbodiimid

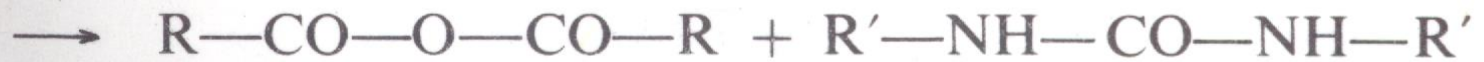
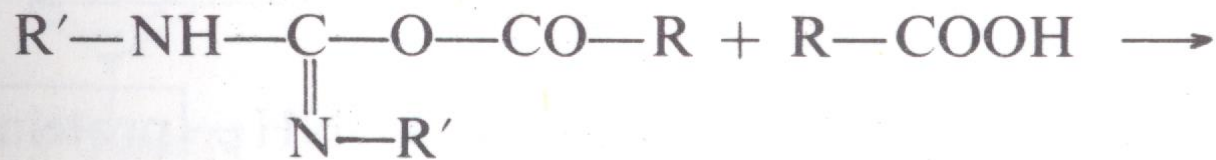
N-acylmočovina

nosič

konjugát

substituovaná
močovina

O-acylmočovina může reagovat s karboxylovou skupinou dalšího hapténu, čím vznikne anhydrid, který potom reaguje s aminokyselinou nosiče:

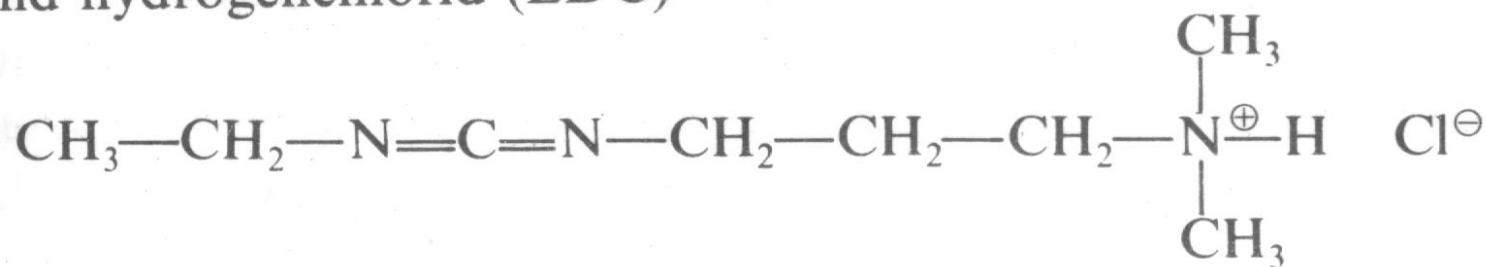

kyslý anhydrid

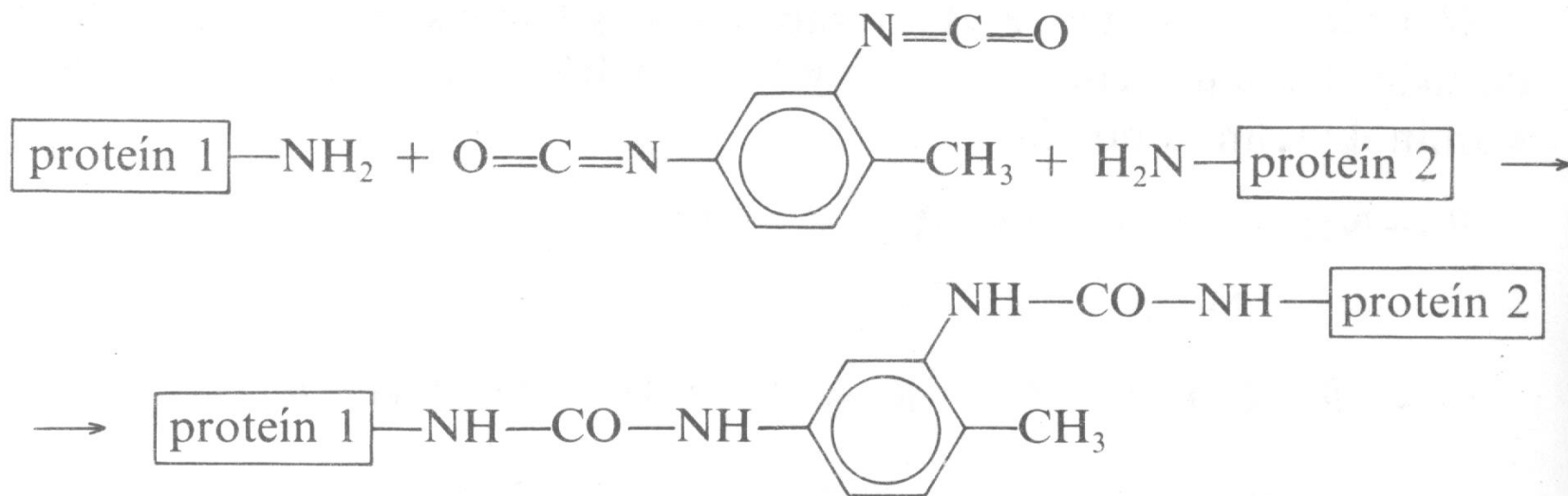
Reakce probíhá ve vodném prostředí, když se použijí
ve vodě rozpustné karbodiimidy jako je
1-ethyl-3-(3-dimethylaminopropyl)-karbodiimid
hydrogenchlorid (EDC)

imid hydrogenchlorid (EDC)

diazokyanáty:

Protein-proteinové konjugáty

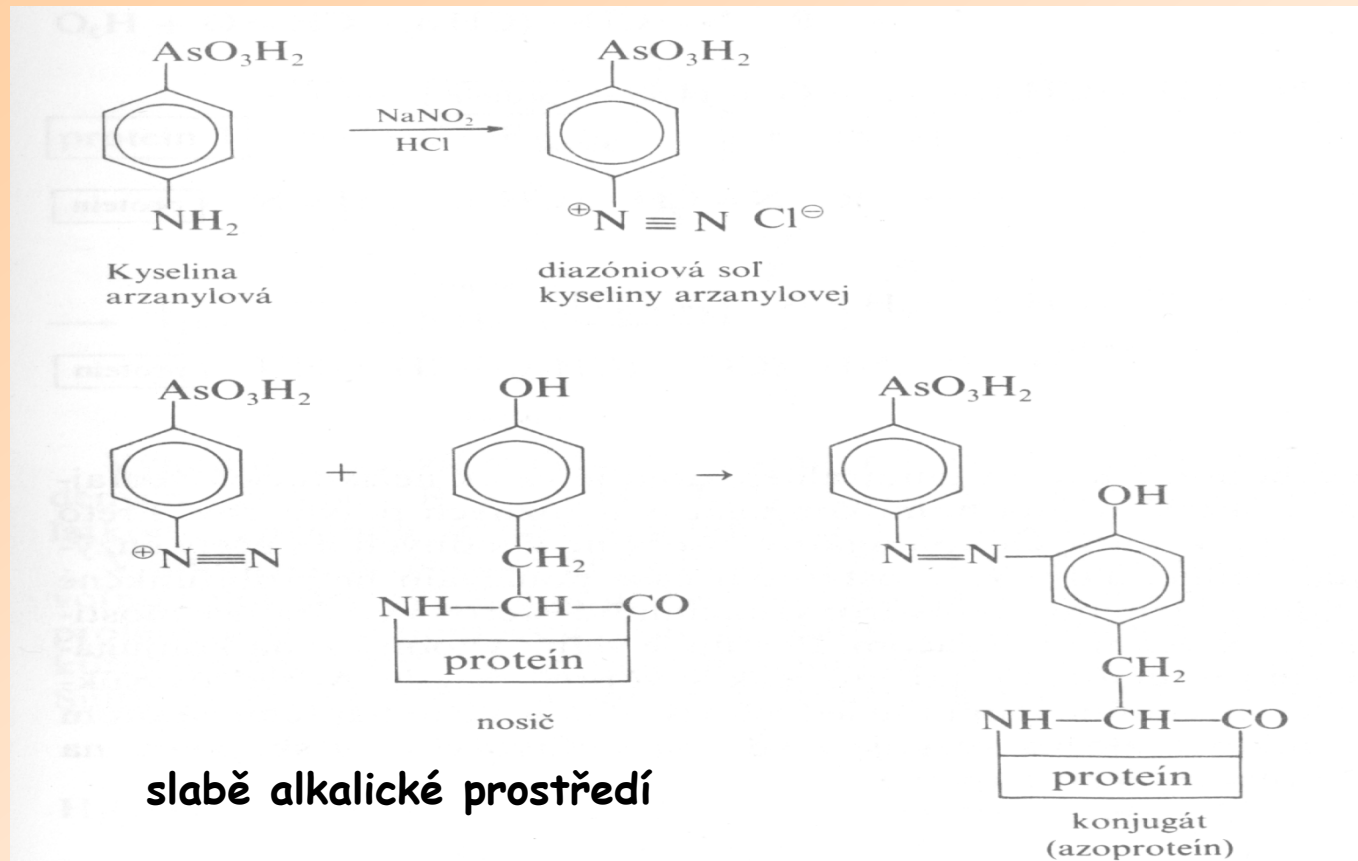

Např. inzulin nebo cytochrom C se konjugují s větším proteinem, aby se zvýšila imunogennost.

Haptény s aminoskupinou:

- ✓ aromatické
- ✓ alifatické aminy

Haptény s aromatickou skupinou se konjugují s proteinovým nosičem diazotační technikou (LANDSTEINER)

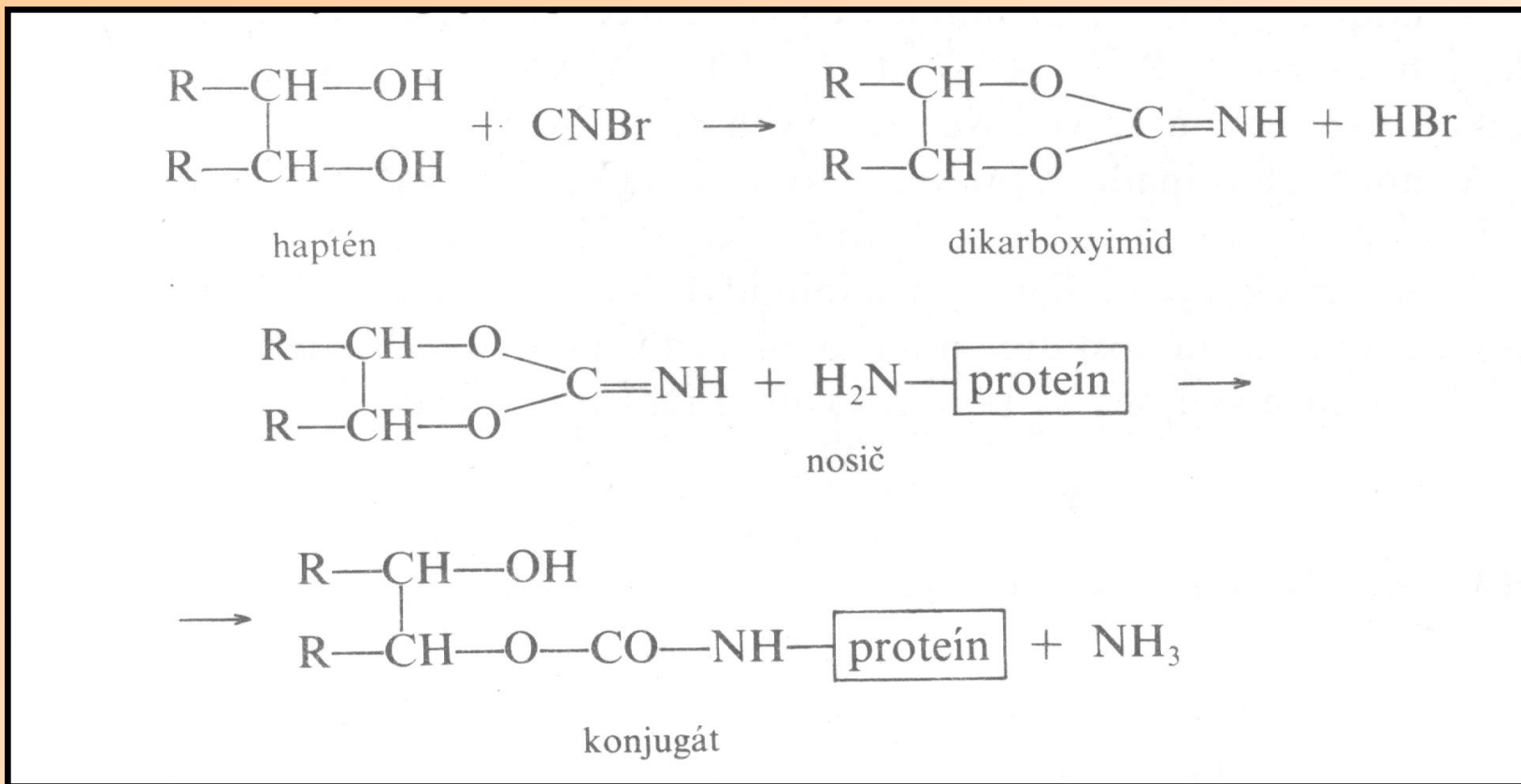

tyrosin
 histidin
 lysin
 arginin
 tryptofan

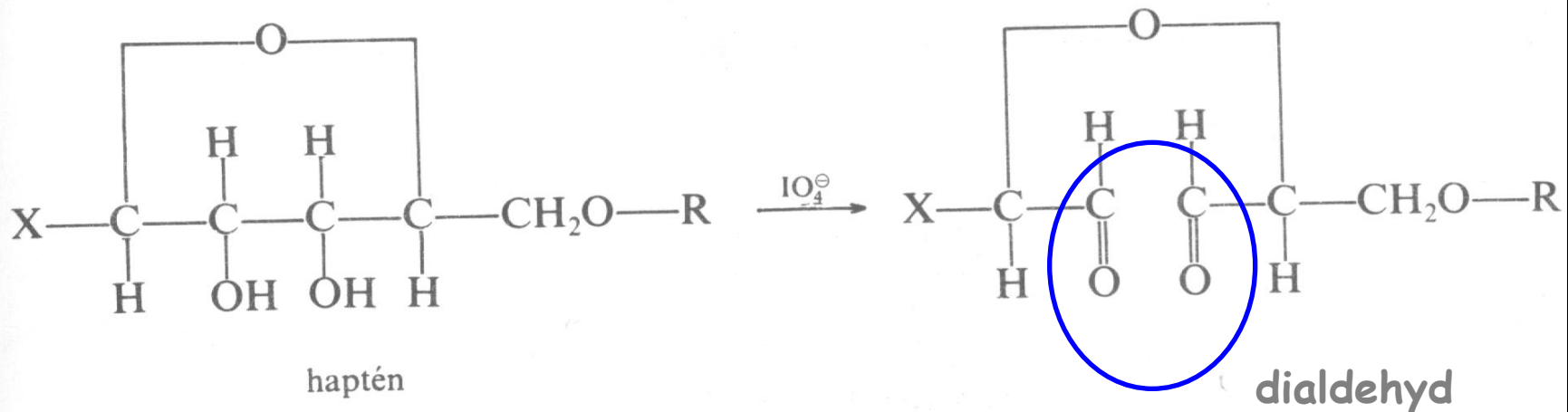

Hydroxylová skupina hapténů je málo reaktivní, musí se proto aktivovat, např. pomocí bromkyanu: **CNBr**

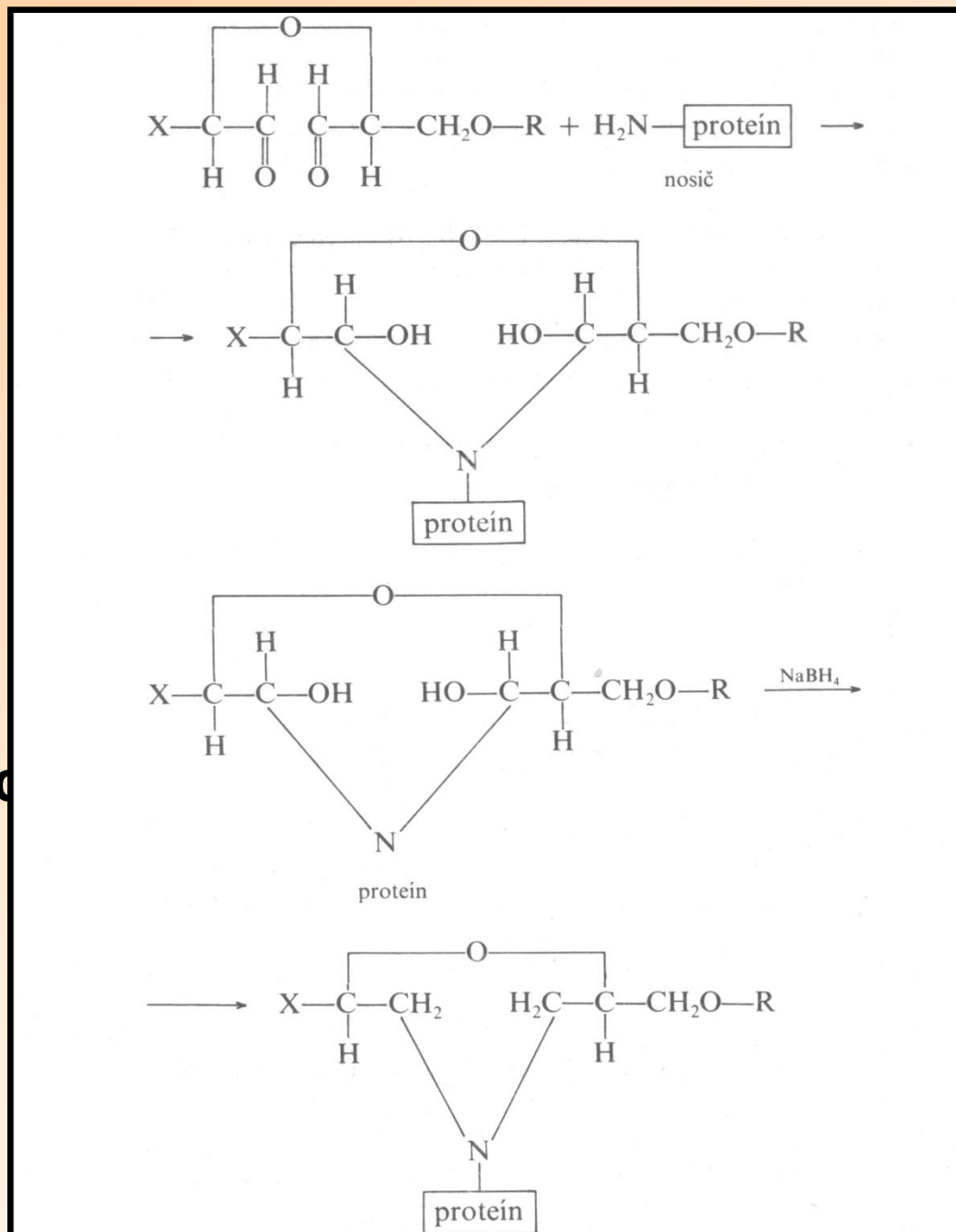

Bromkyanovou metodu lze použít na navázání hapténu s primární aminoskupinou na polysacharidový řetězec. Bromkyanem se nejprve aktivují hydroxylové skupiny nosiče.

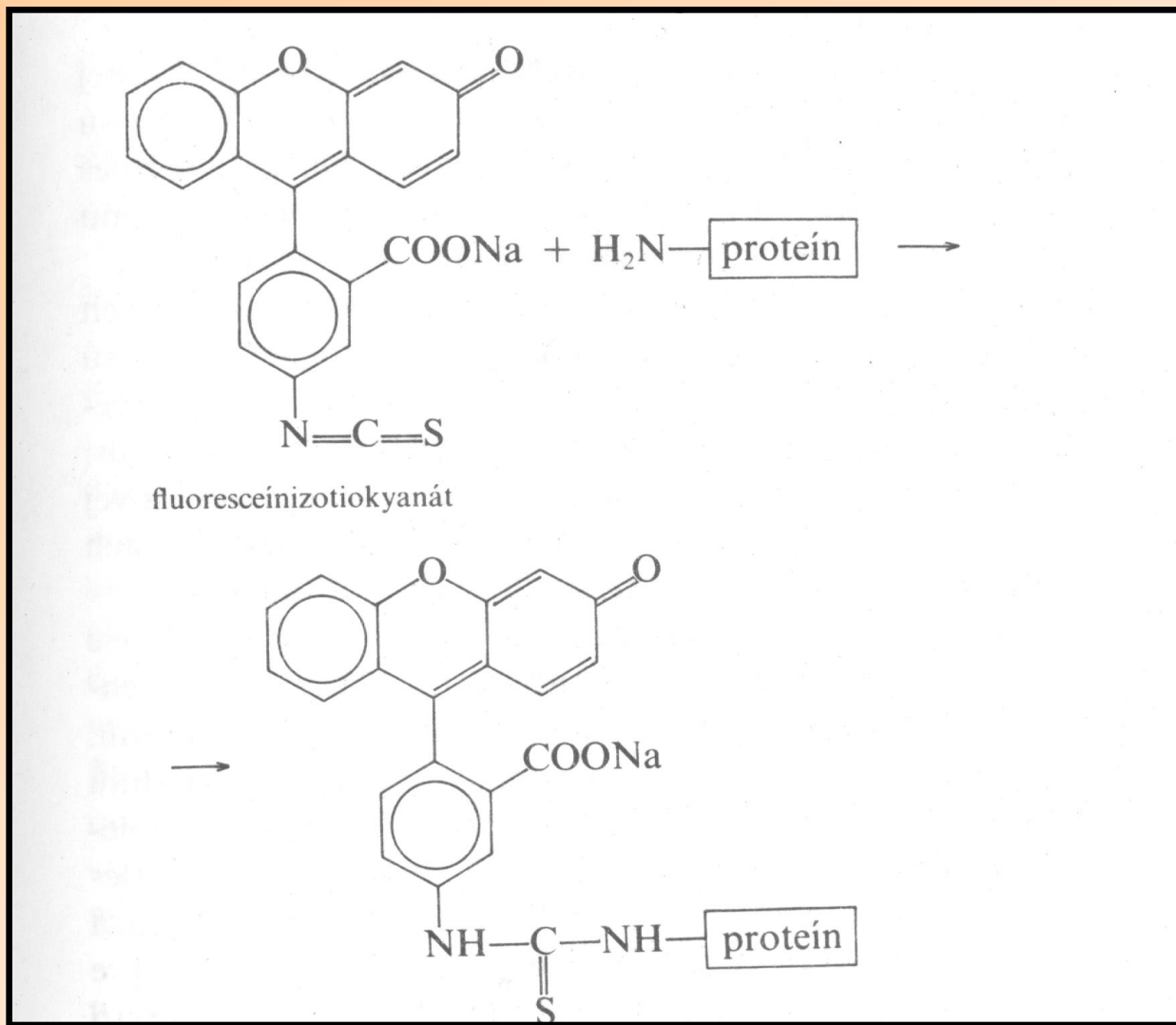
Na přípravu nukleosid- nebo nukleotidproteinových konjugátů se používá reakce dvou sousedních hydroxylových skupin s jodistanem.

Vznikají dialdehydy, které reagují s aminoskupinou nosiče za vzniku aldiminů. Ty se stabilizují redukcí s borohydridem sodným. Kde X je purinová nebo pyrimidinová báze nebo R - H nebo $-PO_3H_2$. Na molekulu albuminu se touto metodou naváže průměrně 30 nukleotidových nebo nukleozidových determinantních skupin.

Reakcí proteinů s **fluoresceinizothiokyanátem** vznikají konjugáty, které po osvětlení ultrafialovým světlem fluoreskují. Používají se na imunofluorescenční stanovení protilátek nebo antigenů.

Izolace přírodních antigenů a její význam

Proč izolovat?

- důkaz antigenů – diagnostika
- prevence chorob (vakcíny, očkovací látky)
- vhodnost dárců krve (Rh, krevní skupiny)
- vhodnost tkání (histokompatibilní znaky)
- objasnění autoimunitního onemocnění

Izolace antigenů

Z tkání, buněk, tělesných tekutin, sekretů

Složitá biochemická operace.

Významné antigeny z bakteriálních buněk

Bakteriová buňka obsahuje několik typů antigenů:

- ✓ extracelulární proteinové antigeny
  - ✓ exopolysacharidy
  - ✓ bičíkové antigeny
  - ✓ antigeny bakteriálních stěn, membrán a intracelulárních struktur
-
- ❖ Příprava antigenů závisí na lokalizaci v bakteriální buňce
  - ❖ Pěstovat za podmínek, kdy vzniká maximální množství antigenů, který požadujeme.

Extracelulární antigeny

difundují do okolí

- ✓ exotoxiny
- ✓ extracelulární enzymy

separace: centrifugací tekutých kultur

chromatografie (ionexová, gelová, afinitní)

elektroforéza

Exopolysacharidy

z buňky sekretují ven přes buněčnou membránu

v podobě volného hleny nebo kapsul

Bičíkové antigeny

důležité pro serologické určení rodů

problém oddělit bičík od bakteriové buňky

Antigeny bakteriových stěn

Preventivní očkování (*Brucella abortus*, *Bordetella pertussis*).

Odlišný postup u grampozitivních a gramnegativních bakterií,

jednodušší u grampozitivních bakterií.

Buněčné stěny se izolují po mechanickém rozbití (enzymová či chemická degradace, homogenizace) oddělení buněčných stěn: centrifugace v roztoku gradientu hustoty.

Antigeny z cytoplazmatických membrán

Nejprve izolace membrán

pomocí enzymů, které degradují buněčnou stěnu (lysozym, proteolytický enzym).

Bordetella pertussis – původce černého kašle *Brucella abortus*- brucelóza skotu

Intracelulární antigeny

se získají ze zbytku buněk, po oddělení exoantigenů, buněčných stěn a cytoplazmatických membrán.

Zbytek se ultracentrifugací rozdělí na

-frakce buněčných organel

-rozpustnou frakci.

Jednotlivé vnitrobuněčné antigeny se z těchto frakcí získávají přečišťováním.

Antigeny vyšších rostlin

pylové antigeny

alergická onemocnění

Antigeny hmyzu

roztoči (*Acarina*) - domácí prach

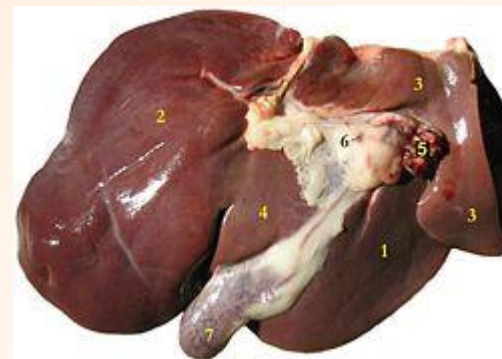
alergická onemocnění

Antigeny živočichů

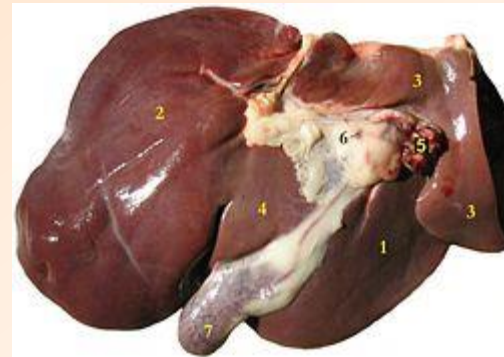
izolace z orgánů a tkání

antigeny organismu nebo jen orgánu

Izolace živočišných antigenů

- tělesných tekutin (krev, mozkomíšní mok, moč, lymfa)
- tělesné tkáně (homogenizace, proteolýza)

Endotoxiny gramnegativních bakterií

Bakteriové antigeny v buněčných obalech
makromolekulární látky uvnitř buněčných obalů

- serologická typizace
- choroboplodné účinky

Bakterie rozdělení podle schopnosti barvit se podle Grama

- grampozitivní
- gramnegativní (složitější buněčný obal)

Barvení podle Grama:

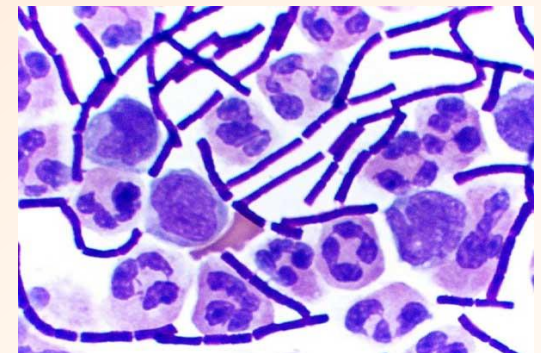
krystalová violet' + šťavelan amonný

Lugolův roztok

95% ethanol

safranin **G⁺ neodbarvují se EtOH, G⁻ odbarvují se EtOH**

Bacillus anthracis

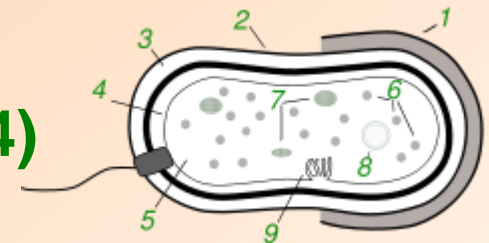
Gramnegativní bakterie

Obal obsahuje 4 vrstvy:

- cytoplazmatická (vnitřní) membrána (4)
- periplazmový prostor (3)
- peptidoglykanová buněčná stěna
- vnější membrána (2)
- kapsula?(1)

Vnější membrána:

- lipopolysacharid LPS
- fosfolipid
- membránové proteiny (funkce receptorů a molekulových pórů)

5-8 komponenty
v cytoplasmě

Lipopolysacharid (LPS – endotoxin)

- funkce permeabilní překážky (přestup látek)
  - endotoxin gramnegativních bakterií
  - makromolekulový komplex pevně navázaný v povrchové vrstvě
-
- ★ zodpovědný za patofyziologické projevy při infekcích vyvolaných gramnegativními bakteriemi
  - ★ po lýze bakteriových buněk obranným zařízením hostitele
- čeled' Enterobacteriaceae: endotoxíny**

Salmonela, Shigella, Escherichia, Proteus, Pseudomonas, Klebsiella, Pasteurella

Produkce endoxinů

Biologické účinky:

- **pyrogennost (zvyšování tělesné teploty)**
- **změny v počtu leukocytů**
- **aktivizace komplementu alternativní cestou**
- **aktivace makrofágů**
- **agregace trombocytů**
- **a další**

Některé jsou pro organismus prospěšné jiné škodlivé, vysoká dávka endoxinu může být smrtelná.

Erytrocytové antigeny

živočišná buňka má na svém povrchu mnoho antigenů, které označují její příslušnost:

- ❖ k určitému živočišnému druhu
- ❖ orgánově tkáňově specifické
- ❖ u jednotlivců daného druhu
- ❖ charakteristické pro určitého jednotlivce

Chemicky:

- glykoproteiny
- proteiny
- glykolipidy

(součást cytoplazmatické membrány)

Uspořádány do různých systémů.

Nejdříve charakterizovány

membránové znaky na povrchu erytrocytů (červené krvinky)

System: **KREVNÍ SKUPINY** (vyskytují se i na jiných buňkách, dokonce i rostlinných)

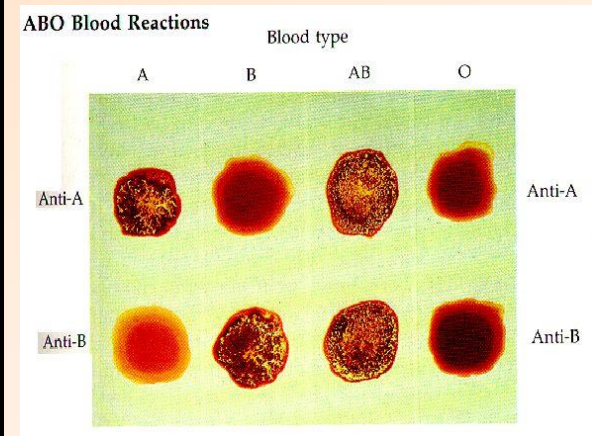
1901 Landsteiner **AB0**

1907 Janský (nezávisle) **(1921)**

4 skupiny: 0 (nula), A, B, AB

charakterizovány AD, proti kterým vznikají Ab

A	Antigen A	Anti B
B	Antigen B	Anti A
AB	Antigeny A, B	neobsahuje
0	Neobsahuje antigeny A,B	Anti A Anti B

- ✓ sérum jedince neobsahuje Ab proti vlastním erythrocytům
- ✓ smícháním erythrocytů se sérem s antierythrocytovými Ab = **AGLUTINACE**

Reakcie erythrocytov s antisérami proti krvným skupinám AB0

Erythrocyty	Antisérum			
	0	A	B	AB
0	-	-	-	-
A	+	-	+	-
B	+	+	-	-
AB	+	+	+	-

- Erythrocyty 0 neaglutinujú sérum žiadnej krvnej skupiny
- Osoba s 0 môže byť univerzálnym darcem krvi pre všetky
- Osoba s 0 môže prijať krv iba od dárce 0
- Krvinky A sa aglutinujú kromě 0 sérom B
- Krvinky B sa aglutinujú sérom A
- Erythrocyty AB sa aglutinujú pôsobením všetkých kromě AB

Předpoklad:

- ❖ červené krvinky 0 nenesou žádný aglutinogen
- ❖ nesou slabý aglutinogen H
- ✓ Antigeny systému AB0 = glykoproteiny
- ✓ AD = oligosacharidové řetězce
- ✓ Základní funkce má antigen H, který se nachází na všech červených krvinkách (kromě typu Bombaj)
- ✓ Oligosacharidy: glukosa, galaktosa, fukosa
N-acetylglukosamin, N-acetylgalaktosamin

Imunodominatní sacharid pro:

pro antigen H:	L-fukosa
pro antigen A:	D-N-acetylgalaktosamin
pro antigen B:	D-galaktosa

Další systémy:

P Lewis	}	sacharidové systémy
Lutheran		
Rh	}	aminokyselinové jednotky
MNSs		

System Rh

Imunizací králíků erythrocyty opice *Macaca mulata* (dříve *Macaca rhesus*)

se získá sérum, které aglutinuje většinu lidských erythrocytů:

Rh+ pozitivní 85 %

Rh- negativní 15 %

Význam v běžné transfuzní praxi

Určení krevní skupiny

PACIENT: _____

Rodné číslo: _____

Krevní sk. pacienta: _____

Anti-A   **Anti-B**

Krevní sk. konzervy: _____

Anti-A   **Anti-B**

KR. KONZ. Č.: _____

Krevní skupina: _____

1. Do příslušných barevných kroužků kápněte po 1 kapce diagnostika **Anti-A** resp. **Anti-B**.
2. Do červených kroužků kápněte po 1 kapce **krve pacienta** (v horní polovině kartičky), resp. **krevní konzervy** (v dolní polovině kartičky).
3. Tyčinkou promíchejte kapky krve a diagnostik.
4. Do jedné minuty odečtěte.

Reakce s diagnostikem		Krevní skupina
Anti-A	Anti-B	
+	-	A
-	+	B
+	+	AB
-	-	0

Datum: _____